

ĐỀ CƯƠNG MÔN HỌC

1. THÔNG TIN VỀ MÔN HỌC

1.1 Tên môn học: **THANH TOÁN QUỐC TẾ** Mã môn học: FINA3302

1.2 Khoa/Ban phụ trách: **KHOA TÀI CHÍNH NGÂN HÀNG**

1.3 Số tín chỉ: **03 TC (LT)**

2. MÔ TẢ MÔN HỌC

- **Vai trò của môn học** : đây là môn kỹ thuật nghiệp vụ của ngành tài chính ngân hàng. Sau khi nghiên cứu môn học này sẽ giúp cho sinh viên:
 - Có kiến thức về thanh toán quốc tế: cơ sở hình thành và cơ sở pháp lý làm nền tảng cho hoạt động thanh toán quốc tế và những điều kiện thanh toán quốc tế trong hợp đồng ngoại thương.
 - Tổng quan về phương thức thanh toán.
 - Hiểu và ứng dụng được trong thực tế những phương tiện thanh toán quốc tế, kiểm tra và lập được bộ chứng từ thương mại sử dụng trong thanh toán quốc tế.
 - Vai trò và quy trình của phòng thanh toán quốc tế
 - Xử lý tình huống trong thanh toán quốc tế.
- **Đối tượng nghiên cứu của môn học**
 - Cơ sở của việc thanh toán quốc tế: phương tiện thanh toán quốc tế và bộ chứng từ trong thanh toán quốc tế.
 - Phương thức thanh toán quốc tế: phương thức chuyển tiền, phương thức nhờ thu, phương thức tín dụng chứng từ và các phương thức thanh toán quốc tế khác.
- **Yêu cầu những môn đã học:**
 - Tiền tệ ngân hàng
 - Nghiệp vụ ngân hàng thương mại
 - Tiếng Anh thương mại (trình độ A)

3. MỤC TIÊU MÔN HỌC

3.1 Mục tiêu chung

- Môn học nhằm giúp cho sinh viên có kiến thức chuyên sâu, biết phân tích và thực hành nghiệp vụ thanh toán quốc tế của ngân hàng thương mại.
- Sinh viên sẽ có kiến thức lập, xử lý và phân tích chứng từ trong hoạt động thanh toán xuất khẩu.
- Sinh viên có khả năng xử lý những tình huống phát sinh trong hoạt động thanh toán quốc tế.

3.2 Mục tiêu cụ thể:

3.2.1 Kiến thức

- Có kiến thức về những vấn đề cơ bản của hoạt động thanh toán quốc tế.

- Có kiến thức xử lý những vấn đề phát sinh trong hoạt động thanh toán quốc tế.
- Có kiến thức liên quan đến nghiệp vụ thanh toán quốc tế tại ngân hàng thương mại.

3.2.2 Kỹ năng

- Có kỹ năng vận dụng những kiến thức đã học vào công việc thực tế của Ngân hàng
- Có kỹ năng xử lý, đánh giá và phân tích những vấn đề liên quan đến hoạt động thanh toán quốc tế tại doanh nghiệp và ngân hàng.

3.2.3 Thái độ

- Có ý thức đúng đắn, nghiêm túc và khách quan trong việc nhìn nhận được vai trò của Thanh toán quốc tế đối với nền kinh tế và đối với ngân hàng.
- Có ý thức định hướng, tích lũy kiến thức nghề nghiệp trong tương lai cho sinh viên.

4 NỘI DUNG MÔN HỌC

STT	Tên chương Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
		TC	LT	BT	TH	
1.	<p>CHƯƠNG 1: KHÁI QUÁT VỀ HOẠT ĐỘNG THANH TOÁN QUỐC TẾ</p> <p>1. Giới thiệu hoạt động thanh toán quốc tế</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cơ sở hình thành và nền tảng ra đời của thanh toán quốc tế: hoạt động ngoại thương. <p>2. Khái niệm và vai trò của hoạt động thanh toán quốc tế</p> <p><i>2.1 Khái niệm</i></p> <p><i>2.2 Vai trò của hoạt động thanh toán quốc tế</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Đối với nền kinh tế <ul style="list-style-type: none"> • Đối với thương mại quốc tế • Đối với đầu tư quốc tế - Đối với hoạt động của NHTM <p>3. Cơ sở pháp lý</p> <p><i>3.1 Luật và công ước quốc tế</i></p> <p><i>3.2 Luật quốc gia</i></p> <p><i>3.3 Thông lệ và tập quán quốc tế</i></p> <p>4. Nghiệp vụ ngân hàng đại lý</p> <p><i>4.1 Khái niệm và vai trò của ngân hàng đại lý</i></p> <p><i>4.2 Nghiệp vụ ngân hàng đại lý</i></p> <p><i>4.3 Hệ thống thông tin giữa các ngân hàng đại lý</i></p> <p>5. Rủi ro trong thanh toán quốc tế</p> <p><i>5.1 Rủi ro quốc gia</i></p> <p><i>5.2 Rủi ro tỷ giá</i></p>	5	3		2	A,E

STT	Tên chương Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
		TC	LT	BT	TH	
	5.3 <i>Rủi ro khác</i>					
2.	CHƯƠNG 2: CÁC PHƯƠNG TIỆN THANH TOÁN QUỐC TẾ 1. Hối phiếu thương mại (Bills of Exchange hay Draft) <i>1.1 Định nghĩa hối phiếu</i> - Khái niệm - Các bên tham gia: <ul style="list-style-type: none"> • Người ký phát (Drawer) • Người trả tiền hay nhận ký phát (Drawee) • Người chấp nhận (Acceptor) • Người thụ hưởng (Beneficiary) • Người chuyển nhượng (Endorser) • Người bảo lãnh (Avaliseur) - Cơ sở pháp lý <i>1.2 Tính chất hối phiếu</i> - Tính trừu tượng của hối phiếu - Tính bắt buộc trả tiền của hối phiếu - Tính lưu thông của hối phiếu <i>1.3 Chức năng hối phiếu</i> <i>1.4 Quy định về việc thành lập hối phiếu</i> 1.4.1 Hình thức 1.4.2 Nội dung <i>1.5 Một số nghiệp vụ liên quan đến hối phiếu</i> 1.5.1 Chấp nhận hối phiếu (Acceptance) 1.5.2 Chuyển nhượng hối phiếu (Endorsement) 1.5.3 Bảo lãnh hối phiếu (Guaranty) 1.5.4 Chiết khấu hối phiếu (Discount) 1.5.5 Kháng nghị (Protest) <i>1.6 Phân loại hối phiếu</i> 1.6.1 Căn cứ vào thời hạn thanh toán hối phiếu 1.6.2 Căn cứ vào tính chất chuyển nhượng	5	3	2	A, D	

STT	Tên chương Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
		TC	LT	BT	TH	
	<p>hối phiếu</p> <p>1.6.3 Căn cứ vào cách xuất trình chứng từ</p> <p>1.6.4 Căn cứ vào phương thức thanh toán</p> <p>1.6.5 Căn cứ vào người ký phát</p> <p>2. Kỳ phiếu (Promissory Notes)</p> <p><i>2.1 Định nghĩa kỳ phiếu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Khái niệm - Cơ sở pháp lý <p><i>2.2 Quy định về thành lập kỳ phiếu</i></p> <p>2.2.1 Hình thức</p> <p>2.2.2 Nội dung</p> <p><i>2.3 Một số nghiệp vụ liên quan đến kỳ phiếu</i></p> <p><i>2.4 Phân loại kỳ phiếu</i></p> <p>3. Séc</p> <p><i>1.1 Định nghĩa</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Định nghĩa - Cơ sở pháp lý <p><i>1.2 Nguyên tắc phát hành và thanh toán séc</i></p> <p><i>1.3 Quy định về thành lập séc</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hình thức - Nội dung <p><i>1.4 Một số nghiệp vụ liên quan đến séc</i></p> <p>1.4.1 Chuyển nhượng</p> <p>1.4.2 Bảo chi</p> <p><i>1.5 Phân loại séc</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Căn cứ vào tính chất chuyển nhượng - Căn cứ vào đặc điểm sử dụng séc - Căn cứ vào việc chỉ định ngân hàng thanh toán <p>2. Thẻ ngân hàng</p> <p><i>2.1 Khái niệm</i></p> <p><i>2.2 Quy trình thanh toán thẻ</i></p> <p><i>2.3 Phân loại thẻ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Căn cứ vào công dụng của thẻ - Căn cứ vào tính chất của thẻ 					

STT	Tên chương Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
		TC	LT	BT	TH	
3.	CHƯƠNG 3: BỘ CHỨNG TỪ TRONG THANH TOÁN QUỐC TẾ 1. Chứng từ vận tải <i>1.1 Khái niệm</i> <i>1.2 Vai trò và chức năng của chứng từ vận tải</i> <i>1.3 Phân loại</i> <i>1.4 Những vấn đề cần lưu ý của chứng từ vận tải</i> 2. Chứng từ bảo hiểm <i>2.1 Khái niệm</i> <i>2.2 Vai trò và chức năng</i> <i>2.3 Phân loại</i> <i>2.4 Những vấn đề cần lưu ý của chứng từ bảo hiểm</i> 3. Hóa đơn thương mại (Commercial Invoice) <i>3.1 Khái niệm</i> <i>3.2 Vai trò và chức năng</i> <i>3.3 Phân loại</i> <i>3.4 Những vấn đề cần lưu ý</i> 4. Giấy chứng nhận xuất xứ 5. Những chứng từ thanh toán quốc tế khác	5	3		2	A, C, D
4.	CHƯƠNG 4: NGHIỆP VỤ CHUYỂN TIỀN QUA NGÂN HÀNG 1. Khái niệm <i>1.1 Khái niệm</i> <i>1.2 Các bên tham gia chuyển tiền</i> <ul style="list-style-type: none"> - Người chuyển tiền - Ngân hàng chuyển tiền - Người thụ hưởng - Ngân hàng trả tiền <i>1.3 Cơ sở pháp lý</i> 2. Quy trình nghiệp vụ chuyển tiền <ul style="list-style-type: none"> - Chuyển tiền sau khi giao hàng - Chuyển tiền trả trước 	5	3		2	A, B

STT	Tên chương Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
		TC	LT	BT	TH	
	<ul style="list-style-type: none"> - Chuyển tiền ngay sau khi giao hàng <p>3. Các hình thức chuyển tiền</p> <ul style="list-style-type: none"> - Chuyển tiền bằng thư - Chuyển tiền bằng điện - Chuyển tiền bằng hối phiếu ngân hàng. - Các hình thức khác <p>4. Những vấn đề cần lưu ý</p> <p>4.1 Người bán</p> <p>4.2 Người mua</p> <p>4.3 Ngân hàng</p> <p>4.4 Trường hợp áp dụng</p>					
5.	<p>CHƯƠNG 5: PHƯƠNG THỨC NHỜ THU</p> <p>1. Khái niệm phương thức</p> <ul style="list-style-type: none"> - Khái niệm - Các bên tham gia <ul style="list-style-type: none"> - Người ủy thác - Người trả tiền - Ngân hàng chuyển chứng từ - Ngân hàng thu hộ tiền - Ngân hàng xuất trình chứng từ - Cơ sở pháp lý <p>2. Phân loại nhờ thu</p> <p>2.1 Nhờ thu trơn</p> <p>2.2 Nhờ thu kèm chứng từ</p> <p>So sánh, nhận xét và đánh giá.</p> <p>3. Quy trình thanh toán phương thức nhờ thu</p> <p>3.1 Phương thức nhờ thu trơn</p> <p>3.2 Phương thức nhờ thu kèm chứng từ</p> <p>4. Những vấn đề cần lưu ý</p> <p>4.1 Chỉ thị nhờ thu</p> <p>4.2 Người bán (Xuất khẩu)</p> <p>4.3 Người mua</p> <p>4.4 Ngân hàng</p> <p>4.5 Trường hợp áp dụng</p>	5	3		2	A, B

STT	Tên chương Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
		TC	LT	BT	TH	
6.	<p>CHƯƠNG 6: PHƯƠNG THỨC THANH TOÁN TÍN DỤNG CHỨNG TỪ</p> <p>1. Khái niệm về tín dụng chứng từ</p> <p><i>1.1 Khái niệm về tín dụng chứng từ</i></p> <p><i>1.2 Các bên tham gia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Người xin mở thư tín dụng - Ngân hàng mở thư tín dụng - Người thụ hưởng - Ngân hàng thông báo thư tín dụng <p><i>1.3 Cơ sở pháp lý của tín dụng chứng từ</i></p> <p>2. Quy trình phương thức tín dụng chứng từ</p> <p>3. Thư tín dụng</p> <p><i>3.1 Khái niệm</i></p> <p><i>3.3 Nội dung của thư tín dụng</i></p> <p>4. Phân loại tín dụng chứng từ</p> <p><i>4.1 Đảm bảo trong thanh toán</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Thư tín dụng hủy ngang - Thư tín dụng không thể hủy ngang - Thư tín dụng không hủy ngang có xác nhận <p><i>4.2 Thời hạn thanh toán</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Thư tín dụng trả ngay - Thư tín dụng trả chậm <p><i>4.3 Nơi xuất trình chứng từ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - L/C trực tiếp - L/C thương lượng <p><i>2.4 Quy định đặc biệt</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Thư tín dụng chuyển nhượng - Thư tín dụng giáp lưng - Thư tín dụng tuần hoàn - Thư tín dụng đối ứng - Thư tín dụng dự phòng - Thư tín dụng điều khoản đo <p>3. Những vấn đề cần lưu ý</p> <p><i>3.1 Tu chỉnh L/C</i></p>	15	7		8	A, B, C

STT	Tên chương Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
		TC	LT	BT	TH	
	3.2 Kiểm tra bộ chứng từ 3.3 Người mua 3.4 Người bán 3.5 Ngân hàng 3.6 Trường hợp áp dụng					
7.	CHƯƠNG 7: CÁC PHƯƠNG THỨC THANH TOÁN KHÁC 1. Phương thức ứng trước (Advance Payment) 2. Phương thức ghi sổ (Open Account) 3. Phương thức thanh toán CAD (Cash Against Documents) 4. Thanh toán biên mậu	5	5			A, B

Ghi chú: TC: Tổng số tiết; LT: lý thuyết; BT: bài tập; TH: Thực hành.

5 TÀI LIỆU THAM KHẢO .

- Tài liệu chính:

(A) Giáo trình Thanh toán quốc tế - Trường ĐH Ngân hàng TP.HCM

(B) Giáo trình thực hành thanh toán quốc tế - Trường ĐH Ngân hàng TP.HCM

- Tài liệu tham khảo thêm:

(C) Phân tích các tình huống thường gặp trong giao dịch chứng từ - Tác giả Nguyễn Trọng Thùy

(D) Luật các công cụ chuyển nhượng Việt Nam

- (E)Trang web: www.iccwbo.org, www.vcb.com.vn, www.eximbank.com.vn, www.acb.com.vn,....

6 ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP

• Thảo luận hay thuyết trình nhóm: 30%

- GV giao các chủ đề cho từng nhóm thảo luận hay mô phỏng nghề nghiệp (chủ đề làm việc nhóm được cụ thể ở phần lịch trình giảng dạy). Nội dung làm việc nhóm:

- Phương pháp đánh giá: đánh giá dựa trên kết quả của nhóm và đánh giá cho từng thành viên (dựa vào nhận xét của nhóm trưởng khi tham gia làm việc nhóm và thể hiện, đóng góp của bản thân mỗi cá nhân tại buổi thuyết trình). Công cụ sử dụng:

Bảng phân công nhiệm vụ từng thành viên

Bảng báo cáo tình hình làm việc nhóm

• Điểm kiểm tra cuối kỳ: 70%

Hình thức : Xử lý tình huống

Thời gian: 90 phút

Sinh viên không được sử dụng tài liệu.

7 KẾ HOẠCH GIẢNG DẠY

7.1 Kế hoạch giảng dạy lớp ngày

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
1.	Buổi 1	Khái quát về hoạt động thanh toán quốc tế	THẢO LUẬN 1. Giới thiệu tổ chức hoạt động TTQT tại một NH 2. Minh họa, giới thiệu, phân tích Bộ chứng từ sử dụng trong TTQT 3. Mô phỏng nghiệp vụ chuyển tiền 4. Mô phỏng nghiệp vụ nhờ thu tại một NH 5. Mô phỏng nghiệp vụ mở L/C tại một NH" 6. Mô phỏng nghiệp vụ thanh toán L/C tại một NH"
2.	Buổi 2	Các phương tiện thanh toán quốc tế <ul style="list-style-type: none">▪ Hối phiếu▪ Kỳ phiếu▪ Séc▪ Thẻ thanh toán quốc tế	
3.	Buổi 3	Bộ Chứng từ trong thanh toán quốc tế <ul style="list-style-type: none">▪ Chứng từ vận tải▪ Chứng từ bảo hiểm▪ Hóa đơn thương mại▪ Các loại chứng từ khác	
4.	Buổi 4	Nghiệp vụ chuyển tiền qua ngân hàng <ul style="list-style-type: none">▪ Khái niệm▪ Các hình thức▪ Quy trình nghiệp vụ▪ Lưu ý	
5.	Buổi 5	Phương thức nhờ thu <ul style="list-style-type: none">▪ Khái niệm▪ Các hình thức▪ Quy trình nghiệp vụ▪ Lưu ý	
6.	Buổi 6	Phương thức thanh toán tín dụng chứng từ <ul style="list-style-type: none">▪ Khái niệm, CSPL▪ Quy trình nghiệp vụ▪ Thư tín dụng	
7.	Buổi 7	Phương thức thanh toán tín dụng chứng từ <ul style="list-style-type: none">▪ Thực hành quy trình nghiệp vụ tín dụng chứng từ▪ Kiểm tra Bộ chứng từ	

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
8.	Buổi 8	<p>Phương thức thanh toán tín dụng chứng từ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Thực hành kiểm tra BCT ▪ Lưu ý 	<p>7. Mô phỏng nghiệp vụ kiểm tra BCT trong phương thức toán L/C tại một NH (theo ISBP 681)</p> <p>8. “Tìm hiểu về UCP 600” và vận dụng để xử lý các tình huống trong TTQT bằng phương thức TDCT</p>
9.	Buổi 9	<p>Các phương thức thanh toán quốc tế khác</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Phương thức ứng trước ▪ Phương thức ghi sổ ▪ Phương thức CAD 	<p>9. Những rủi ro thường gặp của phương thức L/C”</p> <p>10. Tìm hiểu về SWIFT, ứng dụng trình bày bức điện MT 700</p>
10.	Buổi 10	Ôn tập	

7.2 Kế hoạch giảng dạy lớp tối

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
1	Buổi 1	Khái quát về hoạt động thanh toán quốc tế	
2	Buổi 2	<p>Các phương tiện thanh toán quốc tế</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hối phiếu ▪ Kỳ phiếu ▪ Séc ▪ Thẻ thanh toán quốc tế 	
3	Buổi 3	<p>Các phương tiện thanh toán quốc tế</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hối phiếu ▪ Kỳ phiếu ▪ Séc ▪ Thẻ thanh toán quốc tế 	
4	Buổi 4	<p>Bộ Chứng từ trong thanh toán quốc tế</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Chứng từ vận tải ▪ Chứng từ bảo hiểm ▪ Hóa đơn thương mại ▪ Các loại chứng từ khác 	
5	Buổi 5	<p>Bộ Chứng từ trong thanh toán quốc tế</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Chứng từ vận tải ▪ Chứng từ bảo hiểm ▪ Hóa đơn thương mại ▪ Các loại chứng từ khác 	
6	Buổi 6	Nghiệp vụ chuyển tiền qua ngân hàng	

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Khái niệm ▪ Các hình thức ▪ Quy trình nghiệp vụ Lưu ý	
7	Buổi 7	Phương thức nhờ thu <ul style="list-style-type: none"> ▪ Khái niệm ▪ Các hình thức ▪ Quy trình nghiệp vụ ▪ Lưu ý 	
8	Buổi 8	Phương thức nhờ thu <ul style="list-style-type: none"> ▪ Thực hành 	
9	Buổi 9	Phương thức thanh toán tín dụng chứng từ <ul style="list-style-type: none"> ▪ Khái niệm, CSPL ▪ Quy trình nghiệp vụ Thư tín dụng	
10	Buổi 10	Phương thức thanh toán tín dụng chứng từ <ul style="list-style-type: none"> ▪ Thực hành quy trình nghiệp vụ tín dụng chứng từ ▪ Kiểm tra Bộ chứng từ 	
11	Buổi 11	Phương thức thanh toán tín dụng chứng từ <ul style="list-style-type: none"> ▪ Thực hành quy trình nghiệp vụ tín dụng chứng từ ▪ Kiểm tra Bộ chứng từ 	
12	Buổi 12	Phương thức thanh toán tín dụng chứng từ <ul style="list-style-type: none"> ▪ Thực hành kiểm tra BCT ▪ Lưu ý 	
13	Buổi 13	Các phương thức thanh toán quốc tế khác <ul style="list-style-type: none"> ▪ Phương thức ứng trước ▪ Phương thức ghi sổ ▪ Phương thức CAD 	

KHOA TRƯỞNG
(Ký và ghi rõ họ tên)

NGUYỄN VĂN THUẬN